

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 20 K Félévre . . . 110 K
 Negyedévre . . . 55 K Egész évre . . . 220 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 348. SZÁM

A Községi Takarékpénztár

Dr Varga Lajos, aki évek óta fáradságtalanul tanulmányozza a községi háztartás szükséges rendezésének a kérdését, hosszabb értekezést küldött be hozzánk. A nyomasztó papírhiány nem engedi meg, hogy a munkálalatot egész terjedelmében közreadjuk, s arra kell szorítoznunk, hogy néhány érdekesebb részletet közöljünk, követvén az értékes tanulmány gondolatmenetét.

Az ez évi január 28-iki törvényhatósági közgyűlés által a Községi Takarékpénztár előkészítésére kiküldött bizottság végre e hó 15-én összeült. Maga az a tény, hogy ez a bizottság e fölött, a községi háztartást pénzügyi, az egész társadalmat pedig szociális szempontból legközvetlenebb közelről érdeklő kérdés fölött csak hónapok múlva alakul meg és kezdi meg tanácskozáseit: szomorúan jellemző a mi viszonyainkra.

Azokról az irányelvekről kíván tovább szólni, amely irányelveket a Községi Takarékpénztár előkészítő bizottságnak további munkálkodása egész tartalma alatt okvetlenül és állandóan szemelőtt kell tartania, és alkalmaznia kell, hogy ha csakugyan érdemes munkát végezni, és a korszellem által követelt intézményt megszervezni akarja.

A bizottság nagyon is kicsinyes, szinte szatócyszerű munkát végezne akkor, hogy ha a Községi Takarékpénztárt csupán községi pénzügyi forrásként, valamely, habár több millióra menő alaplékkel szervezné meg. Mert egyrészt nem bírná a versenyt, másrészt képtelen volna már csak a községi pénzügyi szükségleteket is kielégíteni, mert az általános közgazdasági helyzetre, a szociális életfejlődésre irányuló befolyást épen nem gyakorolhatja az, ha nyereszkesedés szer poatjából szerveznék meg.

A nyereszkesedés, ez a bűnös tényező, ez a rákfene, ez a közveszélyt terjesztő mételey okozza a közélet minden nyavajáját.

A bankkapitalizmus ad pénzt hitel útján a vállalatnak, a kereskedőnek. A hitelezésnek feltételeivel a bankkapitalizmus befolyást gyakorol a nyers és ipari termelésre a nyers és ipari áru közvetítésére. És ki mondja azt, hogy a fogyasztás sohasem történt bankhitel nélkül. — Tehát nemcsak befolyásolja, hanem valóságosan szabályozza az egész termelést, áruközvetítést és fogyasztást. Legalább ötszörösen arat minden harapás kenyeren, minden méter vásznan és posztón, a főzöedényen, és általában a mindennapi fogyasztási cikken. — És a bankkapitalizmus ezt a rengeteg nyereséget mind megtartja önmagának. Osztottnak rajta a részvényesek és a direktorok.

A béke utolsó évében: 1913-ban, a pénzügyi feszültségnek tetőjökön, (tessék csak azokra az időkre visszaemlékezni!) a magyar bankkapitalizmus 13 milliárdnyi aktívával 221 millió korona nyilvánosan bevallott nyereséget szivott ki a magyar termelő és fogyasztó társadalomból.

Tökéletesen azonos a biztosítókapi talizmusnak életműködése is. Csak nyereszkesedik. Nyereségeit megtartja, elosztja a részvényeseknek és a direktoroknak. A béke utolsó évében: 1913-ban a hazai biztosító kapitalizmus 446 millió korona aktíváinak 18% volt az alaplékéhez viszonyított (bevallott) tisztanyeresége. Szintén a pénzügyi feszültségnek idején.

Ez a nyereszkesedési szellem minden gazdasági és társadalmi bajunknak forrása.

Ha a pénzügyet kiragadjuk a bank és biztosító kapitalizmus karmai közül és a köz-

ségi takarékpénztáraknak községenként, a községi biztosítónak pedig az önálló városokban való megazervezése által községi kezelésbe vesszük át: akkor a pénzügy többé nem a részvényesi és direktori magánnyereszkesedést, hanem kizárólag a községnek, tehát a közönségnek közérdeket szolgálja.

A község ily módon megszerzi pénzügyi önállóságát. Kiszabadul a bank és biztosító kapitalizmusnak szívócsápjai közül.

A községi takarékpénztár sohasem uszorrázza ki a közönséget, — ellenkezőleg: pénzügyi emeltyűje, hatalmas támogatója lesz a község minden gazdasági érdekének.

A bank és biztosító kapitalizmusnak 1913 évi 2400 millió korona alap és forgó tőkéje a felszámolás következtében felszabadul leköltöttségéből. Elhelyezést keres a községi takarékpénztárak által országsszerte megszervezendő mezőgazdasági gyáripari vállalatokban. Megteremtjük a magyar gyáripárt, megteremtjük a termelő munkaalkalmaknak megszámlálhatatlan sokaságát, ellenben csökkentjük azokat a csupán csak fogyasztó munkaalkalmakat, amelyekhez annyi ezreket a hivatalnoki és köztisztviselői szegénységi fogadalom kötözött le könyörtelenül. A pénzügynek községi kezelése átvétele kezdete, fundamentuma a nagy alkotásoknak. Ezen fundamentumra építhetjük fel az új Magyarországot, ahonnan az emberi termelő energia nem vándorol ki többé soha, ahova ellenben visszatérnek Oceánokon túlra üzött véreink. Mert a pénzügynek községi kezelésbe átvételével a mai, elvadult nyereszkesedésnek helyére kitéphetetlenül elültetjük a legszebb, a legmagasztosabb keresztyéni eszmét: az altruizmusnak fenséges eszméjét. Ezen az altruista szellemről áthatott községi közgazdasági szervezeteken építhetjük fel azt az új Magyarországot, melynek népe ezzel az új gazdasági rendszerrel a világcivilizációnak élére küzd fel ö magát.

Csak eszmélni, tisztánlátni és — akarni kell!

TÁVIRATOK

Szeged új kormánybiztosa.

Budapest, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A kormányzó dr Aigner Károly ügyvéd személyében kinevezte Szeged város új kormánybiztos-főispánját.

Nitti új megbízatása.

Róma, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A lapok jelentik, hogy a király Nitti volt olasz miniszterelnököt megbizta az új kormány alapításával. Az új kabinet alakulóban van.

A kormány deklarációja elmaradt

Budapest, május 18. (N. St. t. j.) A ma reggeli lapok szenzációsan jelezték a kormányelnöknek a nemzetgyűlés mai ülésére bejelentett deklarációját a békeszerződésre vonatkozólag. Ez a deklaráció azonban elmaradt és Simonyi-Semadam miniszterelnök az újságírók kérdésére azt válaszolta, hogy a válasz hivatalos átadása előtt a békeszerződés ügyében nyilatkozatot nem tehet. Valószínű, hogy 20-án a ház csütörtöki ülésén fog a kormány hivatalos deklarációja elhangzani.

Enver pasa Pakuban.

London, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A Times jelentése szerint Enver pasa ünnepélyesen bevonult Bakuba.

A Keresztyén Iparosok Országos Szövetsége Debrecenben

Megalakult a fiók és a tisztikar

Csak nemrégiben közöltük azt az örvendetes hírt, hogy a keresztyén magyar iparosok a zsidó nagytőkével szemben való közös érdekeik megvédelmezése céljából országos szövetséget alakítottak és elhatározták, hogy az összes vidéki városok iparostársadalmát csatlakozásra szólítják föl. A napokban folyt le Debrecenben a keresztyén iparosságnak ez a zászlóbontása és kedves kötelességet teljesítünk, amikor lapunk hasábjain beszámolunk e nagyjelentőségű eseményről.

Az alakuló gyűlést Koros Sándor — mint az előkészítő bizottság elnöke — nyitotta meg. Rövid beszédében festette le az iparosok mai szomorú helyzetét, élénken megvilágítván az okokat, melyek e helyzetet előidézték s kiemelte a szervezkedés elengedhetetlen szükségességét voltát.

Pekovits János, a „Keresztyén Iparosok Országos Szövetsége“ egyik budapesti alelnöke nagy érdeklődés mellett bizonyította be, hogy a hibás liberalizmus juttatta ide Magyarországot, a hol most áll. Temérdek vér, könny útán itt állunk kirabolva, eltiporva, magunkra hagyva és ebben a helyzetben kell nekünk felépítenünk az új Magyarországot. Új honfoglalásunk csak akkor lehet sikeres, ha alapul lerakjuk a keresztyén morált és izzó magyar érzéseinket. Az iparosok csakis egy keresztyén, független új magyarországhoz kaphatják meg boldogulásuknak előfeltételeit, csakis így törhetjük meg a materializmust. Ezt célozza a „Keresztyén Iparosok Országos Szövetsége“. Ennek egységében kell tömörülnie Magyarország keresztyén iparosainak.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a városban idéző Haller István közoktatásügyi miniszter szólalt föl.

— Ők magukat hibáztassák, ugymond — az iparosok a mai szomorú helyzetért. — A kis és középiparosok voltak okai annak, hogy bár akárhány mandátumhoz ők segítették be a régi parlament egyes tagjait, mégis itt érdekképviselettel nem bírtak sőt télenül nézték azt, hogy az általuk megválasztottak egy hang nélkül miként szavazták meg egyes érdekcsoportok részére a subvenciókat és refactiókat s mint tettek ezzel tönkre a kis és közép ipart. Az iparosok önmagukat hibáztassák — folytatta a miniszter — azért is, hogy a régi ipartörvény mellett lehehetővé vált, miszerint a képesített iparost lehetetlen né tették a kontárok, — kik aztán a képesített iparost kibérelték. Most már csak új ipartörvény és az segít, ha képesített keresztyén kis és közép iparosaink öntudatra kelnek és megcsinálják, felépítik a maguk, elengedhetetlenül szükséges társadalmi, politikai és gazdasági szervezeteiket. Ő és elvarátai mindent megtesznek a haldokló kis és középiparért. Elérték azt, hogy az új ipartörvény küszöbön áll, megvalósították azt, hogy a gazdasági szervezet az Iparosok Országos Központi Szövetkezetében s ennek kebelében alakuló helyi szövetkezetekkel már is adva van, most már iparosainknak kell megtenniök a magukét. Szervezkedjenek iparosaink, mert a szervezkedésben rejlik erejük és jövőjük.

A miniszter beszéde után, melyet többször szakított félbe a kitörő tetszés, Müller központi főtitkár ismertette hosszabban a „Keresztyén Iparosok Országos Szövetsége“-nek céljait s a cél eszközeit.

Egyhangú lelkesedéssel mondta ki a nagyülés miszerint megalakítja a „Keresztény Iparosok Országos Szövetsége” debreceni fiókját és ideiglenesen, átmeneti jelleggel a tisztikart is megválasztotta egyhangulag a következőkben:

Elnök: Koros Sándor. Ügyvezető társelnök: Komáromy Sándor. Alelnök: Juhász István. Titkár: Szabó László. Jegyző: Harkányi Ede. Pénztárnok: Urbanovics Miksa. Ellenőrök: Weszely Antal, Mester Lajos, Ügyész: dr. Veverán György.

A gyűlésen jelenlevők tömegesen beléptek a „Keresztény Iparosok Országos Szövetsége” kebelébe, bizonyítékul annak, hogy az elhínt mag jó talajra lett.

A választási biztosok

A nemzetgyűlés tagjainak választásáról szóló 6516/1919 M. E. számú kormányrendelet 1. § a alapján a debreceni kir. ítélőtábla teljes ülése választási biztosokká és helyettes választási biztosokká a következő bírakat jelölte ki: I. Vármegyei törvényhatóságok: 1. Bihar vármegye. 1. Derecskei választókerület. Választási biztos: Hubert Ottó debreceni kir. tszéki tanácselnök. Helyettes választási biztos: Fürth Imre derecskei kir. járásbíró. 2. Hajdu vármegye. 1. Hajduböszörményi választókerület: Választási biztos: Árvay Géza hajduböszörményi kir. járásbíró. Helyettes választási biztos: Csabay Antal hajduböszörményi kir. járásbíró. 2. Hajdunánási választókerület: Választási biztos: Kelemen Ernő curiai bírói c. és jell. felruházott debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: Szabó Bertalan hajdunánási kir. járásbíró. 3. Hajduszoboszlói választókerület: Választási biztos: dr. Matolay Gábor curiai bírói c. és jell. felr. debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: dr. Galló Jenő marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai bíró. 4. Nádudvari választókerület: Választási biztos: Harsányi Gusztáv curiai bírói c. és jell. felr. debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: Tikos Gyula püspökladányi kir. járásbíró. 3. Szabolcs vármegye. 1. Nagykállói választókerület: Választási biztos: Szabó László ítélőtáblai bírói c. és jell. felr. nyiregyházi kir. tszéki bíró. Helyettes választási biztos: Fehér Kálmán nagykállói kir. járásbíró. 2. Nyírbátori választókerület: Választási biztos: Almássy László nyírbátori kir. járásbíró. Helyettes választási biztos: Rózsa Lőrinc nyírbátori kir. járásbíró. 3. Nyiregyházi választókerület: Választási biztos: Tóth Pál nyiregyházi kir. tszéki bíró. Helyettes választási biztos: Thorockay Gyula nyiregyházi kir. járásbíró. 4. Szatmár vármegye. 1. Mátészalkai választókerület: Választási biztos: Fekete Geodeon debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: Székely Sándor ítélőtáblai bírói c. és jell. felruházott nyiregyházi kir. törvényszéki bíró. II. Városi törvényhatóság. Debrecen sz. kir. város. 1. I. választókerület: Választási biztos: Czébel Gusztáv curiai bírói c. és jell. felr. debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: Kondor Zsigmond ítélőtáblai bírói c. és jell. felr. debreceni kir. tszéki bíró. 2. II. választókerület: Választási biztos: Kolbenhayer Kálmán curiai bírói c. és jell. felr. debreceni kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes választási biztos: dr. Dávid István debreceni kir. törvényszéki bíró. 3. III. választókerület: Választási biztos: Kulán Imre debreceni kir. ítélőtáblai tanácselnök. Helyettes választási biztos: Szoboszlay Sándor debreceni kir. ítélőtáblai bíró.

— Jelentkezzenek a menekültek. Az országos menekültügyi hivatal vezetője, báró Horváth Emil államtitkár felhívja az ellenséges megszállás alatt levő, magyar területekről kitartott, vagy menekült lakosságot, hogy nyilvántartásba vétel céljából személyesen, vagy írásban mielőbb jelentkezék a jelenlegi tartózkodási helyéhez legközelebb eső m. k. menekültügyi kirendeltségnél. Írásbeli jelentkezésnél a név, életkor, eredeti lakhely (ahonnan jött), a menekülés ideje, foglalkozás és családi állapot felülvizsgálata szükséges. Az országos menekültügyi hivatal központja: Budapest, VI. Andrásy-ut 19 3. emelet.

Az új párt programja

Budapest, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A csonkakertületek kérdése miatt a két kormánypárttól kilépett képviselők Egyesült Keresztény, Földmives és Kisgazdapárt néven új pártot alakítottak, s a párt vezetésével ideiglenesen Gyömrői Gyulát, Karafiáth Jenőt és Fáy Czulát bízták meg. Az új párthoz csatlakozott Csukás Emil kisgazdapárti képviselő is.

Budapest, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A disszidensek csoportjának egyik vezérével beszélgetést folytatott a „Nemzeti Sajtóiroda” munkatársa s az új párt programját illetően a következő kijelentést vette tőle:

— A csoport együtt marad és egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik. A csoport élénk figyelemmel kíséri a két kormánypárt működését, s a két párt között felmerült vitás kérdéseknél mindenkor érvényesíteni fogja befolyását és számbeli súlyát, amely jelentékenyen esik a serpenyőbe a nemzetgyűlésen való átlásfoglalásnál. A vitás kérdések eldöntésénél azt a pártot fogjuk támogatni, amelynek az igazság van és azt támogatni fogjuk minden pártérdekre való tekintet nélkül.

Az erdélyi szászok mellettünk

Bécs, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) A brassói Deutsches Volksblatt mai számában cikket közöl az erdélyi szászok helyzetéről és rámutat arra, hogy a szászok hivatalos képviselőinek, Brandsch Rudolfnak és Schullerus képviselőnek magatartása nem egyezik az erdélyi szász nép felfogásával. Brandsch és Schullerus ugyanis csak a terror nyomása alatt hódoltak be az oláhoknak.

A békeszerződésről azt mondja, hogy az csak értéktelen papírrongy, mely a viszonyok kialakulása következtében magától fog szétomlani. Az erdélyi szászok politikai és gazdasági tekintetben is megvoltak elégedve a magyarok nyújtotta engedményekkel és ma sem lehet más kívánságuk, minthogy Erdély és a Bánát autonómiája keretében állami egységet alkossanak Magyarországgal.

Jeanne D'Arc szentté avatása.

Róma, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) Vasárnap délelőtt folyt le Jeanne D'Arc-nak Franciaország nemzeti hősnéjének ünnepélyes szentté avatása, melyen számos küldöttség, több kiváló személyiség és 60 bitoros volt jelen.

Kereskedelmi összeköttetésünk Bajorországgal

München, május 18. (N. St. t. j.) A bajor kereskedelmi miniszter és a magyar kormány kiküldöttei között a kereskedelmi forgalom újra fölvétele és szabályozása tárgyában folytatott megbeszélések befejezése előtt állnak. Bajorországtól a visszamaradt hadianyagok jelentős részét meg fogjuk kapni gabonáért, borért és gyapjuért.

Az Arany János Társaság

felejtethetetlenül szép diszeloádása, melyet április 14-én este tartott a Csokonai színházban, Horthy Miklós országkormányzó jelenlétében, anyagi szempontból is jól sikerült. A számadások elkészítése után kitűnt, hogy a tiszta jövedelem, melyet a társaság a maga egészében a nemzeti hadsereg céljaira ajánlott fel, 12.098 korona. A jegyek kiváltásakor felülfizettek: Váradi Szabó János 20, Cs. Péterffy József 10, Dicsőfi, Wolf 40, Sággy gyógyszerész 60, Brockes Győző 110, Rickl Antal 50, özv. Bay Gáborné 40, Dömötör Miklós 50, Ujfalussy Géza 10, Münnich-Szűcs-páholly 50, Jankovics tábornok 10, Csánky János 50, özv. Öry Jánosné 50, Szabó Kálmán 60, Csanak József 50, Kardos László 120, Hegedűs 10, Szunyogh 10, Weszprémy Zoltán 10, Szomjas Gusztáv 100, dr. Kólcsey Sándor 100, Bihari Ákos 40, Tóby Istvánné 10, Suhajda Béla 80, Hamza százados 40, özv. Karácsonyi Zsigmondné 60, Boczán Béla 20, Bodnár Géza 10 koronát.

HIREK

— Az ország területi épségéért. Magyarország Területi Épségének Védőbizottsága, a népszerű Tével, 30 tagból álló küldöttséget vezet szombaton, éhó 22-ikén Debrecenbe, hogy a darabokra tépett ország lakosságát itt is megszólaltassa a gyilkos békeszerződés igazságtalansága ellen. A Tiszántul népe szerető szívvvel, együttérző, bizakodó lélekkel várja a Tével küldötteit, akik Ajtay József dr. ügyvivő elnök vezetésével érkeznek városunkba. — A küldöttségben részt fog venni Karafiáth Jenő dr. államtitkár, továbbá Szontágh Tamás, Okolicsányi László mint a Tével alelnökei, Milotay István dr., Neubauer Gyula dr., Csilléry András dr., Bodor Aladár és Czettler Jenő mint a Tével választmányi tagjai, s velük jön Kovács J. István államtitkár is. Mint értesülünk a Tével vasárnap, pünkösd első napján hazafias estét rendez a Csokonai-színházban, melynek feledhetetlenné tétele céljából magával hozza: Némethy Ellát és Toronyi Gyulát a magy. kir. Operaház, valamint Bakó Lászlót a Nemzeti Színház részéről. A rendezőség legközelebb részletes programot fog kiadni.

— Kisgazdapárti miniszterek a Hajduságon. A kisgazdapárti miniszterek a debreceni zászlóbontás alkalmából felkeresték Hajdúvármegyét is. Május 15-én d. e. Püspökladányban az állomáson üdvözölte a kisgazdapárti minisztereket és a kíséretükhöz tartozó kisgazdapárti politikusokat Karay Sámuel pártelnök. — Rubinek Gyula földmivelségi miniszter köszönte meg az üdvözlést és lelkesítő beszédében buzdította kitarását a párt hivatát. A társaság az állomáson ebédel. Délután a különvonat Kabán állott meg, ahol Somlay Andor, a kisgazdapárt alelnöke üdvözölte a minisztereket. Itt Rubinek Gyula földmivelségi miniszter, sokorópátkai Szabó István kisgazdaminiszter és Patacsi Dénes honvédelmi államtitkár mondta buzdító beszédekét, Hajduszoboszlón a vasúti állomásnál dr. Erdős Kálmán polgármester, a piac-téren pedig Borbély Gábor pártelnök üdvözölte a vendégeket, majd nagyváradi Szabó István közlemezési, Rubinek Gyula földmivelségi és sokorópátkai Szabó István kisgazda miniszter és Patacsi Dénes honvédelmi államtitkár beszéltek nagy hatással. A szoboszlói gazdák tepertős pogácsával és borral kedveskedtek a szivesen látott vendégeknek. Czeglédy Mihály dr. kisgazdapárti jelölt délelőtt mondta el programbeszédét. Ez alkalommal küldöttség érkezett Hajduszoboszlóra a kerület többi községeiből is, így Kabáról, Mikepércsről, Hajduszováról, Vámospércsről és Hajdusámsonból.

— Pályázatok a vármegyénél. Hajdú vármegye törvénzhatósági bizottsága május 20-án délelőtt 9 órakor tartandó tavaszi közgyűlésén tölti be a megüresedett főjegyzői és főszolgabírói, valamint a választás folytán megüresedett állásokat. Pályáztak a főjegyzői állásra dr. Náb-ráczy Béla, aki eddig helyettesítés útján töltötte be az állást, Weszprémy Barna tb. főszolgabíró; a főszolgabírói állásra dr. Kovács Gábor, aki a hajduszoboszlói és dr. Csiba Endre, aki a hajduböszörményi járási főszolgabírói állást töltötte be helyettesítés útján, dr. Papp Sándor aljegyző, dr. Boér Pál menekült szolgabíró és dr. Uzonyi Barna tb. szolgabíró pályáztak. Pályáztak többen az esetleg megüresedett állásokra is.

— Felhívás. A Hatósági Munkaközvetítő hivatal felhívja az összes munkanélküli kubikos munkásokat, és mindazon munkanélküli munkásokat, kik kubikos munkát elvállalni akarnak sürgősen lehetőleg azonnal jelentkezzenek a hivatalos órák alatt 8-tól 2 óráig, (Miklós-utca 23 sz. a.) hol részükre megfelelő alkalmazás biztosítva lesz.

— **Az Urinők Mária-Congregációja** csütörtökön, e hó 20 án d. u. egyegyed 5 órakor tartja ájtatosságát a Svetitsa-intézet kápolnájában.

— **Erekly Károly** Debrecenben. Az első Friedrich kormány közlelmzési minisztere, Erekly Károly nemzetgyűlési képviselő két napig Debrecenben időzött és kedden utazott vissza Budapestre.

— **A kisczardapárt jelöltjei.** Ismeretes dolog, hogy a kisczardapárt intéző-bizottsága folyó hó 9 én délután tartott ülésében a következőket jelölte képviselőkkül: I. kerület **Polgár István**, II. kerület **Szomjas Gusztáv**, III. kerület **Nagy József**. Azonban Szomjas Gusztáv főispán-kormánybiztos nem fogadta el a jelöltséget és így helyébe másról kellett gondoskodni. A vasárnapi, 16 iki népgyűlés előtt már nem volt ideje az intéző-bizottságnak újabb tanácskozásra, azért ezt hétfőn, 17-én este tartotta meg. Ezen gyűlés eredménye az lett, hogy az intéző-bizottság a II. kerületben **Emich Gusztáv** kereskedelmi minisztert jelölte. Ez a határozata az intéző-bizottságnak teljesen meggyezik a kisczardapárt budapesti országos vezetőségének a felfogásával és céljával.

— **Hajmáskör és Zalaegerszeg.** A belügyi kormány az internáltak taborát Hajmáskörön Zalaegerszegre helyezte át, ezért felhívta a törvényhatóságokat, hogy a Vay elnökléte alatt működő felülvizsgáló-bizottság megkeresésével sürögösen, távirati uton intézzék el.

— **A DPIK. szombati felolvasó estélye.** A Debreceni Protestáns Irodalmi Kör szombaton a kollégium dísztermében tartotta meg a közönség nagy érdeklődése mellett utolsó felolvasó estélyét. Az estély a legfényesebben sikerült. Megnyitotta az Iparos-dalegylet szépen és harmónikus előadott éneke, majd dr **Varga Jenő** tanár A hit diadala címen mélyen járó tudományossággal, logikus okfejtéssel, erős vallásos meggyőződéssel az igazi hit megjelenési formáit s érvényesülési lehetőségeit fejtegette. Fűredi Irén hegedűművésznő Dalmy Berta urleány zongorakísérete mellett adta elő Sarazate és Kreuzler darabjait. Az előadást igazi művészi hivatottság, finom érzés s tökéletes technika jellemezte, melyhez mindenben méltónak bizonyult a harmónikus és melódikus alkalmazkodó zongorakísérete. A közönség frenetikus tapsa jutalmazta e kimagasló művészi produktót. Dr Lencz Géza köri alelnök az 1919—20. köri munkásságról számolt be hatásosan, buzdítóan. A ref. tanítóképzőintézet ijtusági zenekar a Keleti hangokat, majd régi magyar dalokat adott elő elragadó hatással. Végül az estélyt bezárta az Iparos-dalegylet precíz és hangulatos szép éneke.

— **Hogy boldogul a zsidó?** A balmazújvárosi nagyvendéglőben két zsidó (Weiszberger és Stein) méri az italt. Az italmérés kedves foglalkozása a zsidónak, hiszen a vízzel hígított borral elkövetett családokat büntetlenül követheti el. Ugyan kinek jutna eszébe feljelenteni a csalót, ezért a kis keresztelésért? Am most az új idők szele fujdogál Balmazújváros is és a nagyvendéglős társakat feljelenteték árdrágításért, mert 3 deci fröcscsöt, mely áll 1 deci bor és 2 deci vízből, 9 koronáért adtak és ehez az árhoz igazodott a többi zsidó italmérő is. Miután 20—24 korona a liter bor ára, legfeljebb 3 korona járna a fröcscsért és a zsidók 9 koronát szedtek érte a szomjas magyaroktól. Ha csak 100 fröcscsöt mértek is ki a balmazújvárosi nagyvendéglőben, az napi 600 korona tiszta (zúsze!) rebachot jelent, ami évenként 365 napot számítva 219.000 koronát tesz ki. Ilyen könnyen boldogul a zsidó! Az ügy most az árvizsgáló bizottságnál van, azonban siessenek a szakvéleménnyel, mert a két zsidó már előkészületeket tesz a költözködésre.

— **Amerikai rokonok jelenlegi címei** meg tudhatók díjtalanul, az amerikai magyar egyetek utján. Az érdekeltek küldjék be a legutóbbi amerikai címet egy levelezőlapon Miskolczy Márk, magyar egyeteli levelezőhöz Budapest III. Szépvölgy-u. 52/c.

— **Megkerült csikó.** Lovas János hajdu-szoboszlói kisczarda csikója a múlt héten elveszett. Szerep községben találták meg, mint bitang jószágot.

— **Felfüggesztett jegyző.** Az alispán Vas Elek tiszaszegi másodjegyzőt különböző visszaélések miatt — nagy barátságban volt az oláhokkal! — felfüggesztette állásától és helyettesítésére Szmetecsek Béla pénzügyi tisztviselőt rendelte ki.

— **Szántó népbiztos hosszú keze.** Bécsből jelentik, hogy Schnetzler Ferenc volt hadügy-miniszter régebben történeti tartoztatásával kapcsolatban a rendőrség megállapította, hogy a tábornokot tusz gyanánt akarták a kommunisták őrizetbe venni. Ezáltal próbálták kicsikarni a kormánytól a magyar kommunisták szabadon bocsátását. A nyomozás szerint a merényletben Szántó Béla volt magyar népbiztos keze játszott közre.

— **A bevonult, cselédek illetményei.** Kormányrendelet a cselédtartó gazdákra azt a kötelezettséget állapítja meg, hogy a 8 hetet tényleges katonai szolgálatra behívott szegődményes gazdasági cselédek és mezőgazdasági ipari munkások járandóságai — minthogy az ilyen gazdasági cselédek szolgálati szerződése a katonai behívások folytán nem szűnik meg, — a bevonultak, illetve családtagjainak hiánytalanul kiszolgáltatandók. Feltétlenül meghagyandó tehát a bevonult gazdasági cseléd és mezőgazdasági iparos, illetve ezeknek családtagjai 8 héten át a szerződésileg biztosított járandóságainak és illetményeinek teljes élvezetében. Elrendeli a kormány, hogy abból az okból, mert a család 8 hétnél hosszabb ideig tartó katonai szolgálatra vonult be, a bevonult gazdasági cseléd családja a lakásból ne lakoltassék ki, illetve ha a gazdaság vitele szempontjából a lakás feltétlenül szűcséges lenne, az illető családját a birtokon más egészséges és megfelelő lakásban helyeztessék el.

— **Internálásra itótt láncosok.** Hajduházon egész sereg láncos zsidót szedtek össze az államrendőrségi razzia alkalmával. Ezek közül Jäger Izsák munkácsi és Hoffmann Lázár lipcsei (Máramaros) zsidókat internálásra itélték. Nagyon vigyázni kell a csehek által megszállott területekről menekült zsidókra, mert ezek közt sok a kém.

— **A „Keresztyén Iparosok Országos Szövetsége”** debreceni fiókja ez uton is felhívja Debrecen minden képesített keresztyén iparosát, hogy kötelességéhez képest siessen belépni a szövetség tagjai sorába. Tagfelvételeket eszközöl a szövetség vezetősége naponként d. u. 6—7 óra között a „Kath. Népszövetségi Olthon” Piac-u. 68 sz. alatti helyiségében.

— **A szövati városi birtokból** akik szerezni akarnak, felhivatnak, hogy a vételi ajánlatuk összegének megfelelő 10 % bánatpénz-biztosítékot a közzgazdasági bankban folyó hó 22-dik napjáig betéti könyvön helyezték el és ezen betéti könyvet a titkári hivatalban (Piac-u. 61.) adják be. Debreceni Gazdasági Egyesület.

— **Gyűjtés a vörösvilág áldozatainak.** Vámospercs aiatl a múlt év április 21-én a vörös bandák debreceni kommunista vezérek biztatására felvették a harcot a közeledő oláh csapatokkal, melyek az ellenállás következtében ágyútűz alá vették a szerencsétlen hajduvárost. Az oláh gránátok 17 házat gyújtottak fel és elpusztítottak. Csupa szegény, nincsetlen emberek lettek hajléktalanok. A hajduvármegyei katonai parancsnokság védelmi alosztálya most gyűjtést indít a 17 hajléktalanná vált család fölsegítésére. Adományokat elfogad a Hajduföld kiadóhivatala is. Fölhívjuk a szerencsétlen földműves munkások támogatására különösen a gazdatársadalom figyelmét.

— **Beszámoló a III. székely propaganda előadásról.** Gazdag műsorral tartotta meg a Debreceni Székely Társaság f. hó 17 én a harmadik propaganda előadását. A vármegyei dísztermét előkelő közönség töltötte meg és dr Darkó Jenő egyetemi tanár elnöki bejelentése után a ref. tanítóképző intézet énekkara Oláh Károly „Fohász”-át énekelte Tóth János praeciz vezetésével kifogástalanul. Azután R. Kiss István egy, tanár társelnök tartotta meg igen érdekes és történelmi valóságnak megfelelő előadását. Elmondta, hogy a székely hadosztály volt az egyedüli alakulat, mely a nemzeti eszme és Magyarország integritása mellett végig kitartott. Ez is pecsételte meg aztán a sorsát, mert előlről az oláhok, hátulról pedig a

vörösek által megtámadva 1919 április 29-én a fegyvert le kellett rakniok és ezután Magyarország teljes megszállásának semmi akadályát nem volt. Utánna Abrányi Emil „Mi a haza” c. köteténye következett, nagy hatás mellett, melyet dr Dávid Géza szavalt gyönyörű színészei és dítrói Puskás Irma kisért zongorán. — majd a vonósnégyesben Nádasy József, Fakucs István, Hollventz Rezső Galánffy György játszott pompás összjátékkal. A következő előadás május 21-én d. u. 6 órakor lesz. Előadás után kisorsolás alá kerül 14 drb. gyönyörű festmény, melynek sorsjegyei vásárolhatók Aszmann és Mentze üzletében darabonként 10 koronáért. Kérjük az érdeklődőket, hogy tekintettel a jótékony hazafias célra, sorsjegyeiket idejekorán kiváltani sziveskedjenek.

— Ifj. Kovács János festőművész műterem kiállítása Deák Ferenc-u. 10. sz. megtekinthető d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.

— **Redőnyeit gyorsan megjavítja Piros Béla lakatos műhelye Péterfia-u. 32. sz.**

— **Családi étkező,** vidékiek találkozó helye a volt Törő vendéglő, Csapó-u. 14. (Az új tulajdonos Buzás Lajos, vendéglős.) Magyar konyha, jó bor, frissen csapolt sör, figyelmes kiszolgálás.

— Legrosszabb nyakkendőit is ujja alakítják Péterfia-utca 53 alatt az udvarban balra.

— Városunk legmegbízhatóbb és legrégebb molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.

Választási mozgalmak

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Partjának I. kerületi női pártirodája Péterfia 76. szám (Négyeleti Arvház) van. Hivatalos óra naponta délután 3—7-ig.

Olasz-szerb megegyezés

Belgrád, május 18. (Nemz. St. tel. jel.) Scialója olasz külügyminiszter egy szerb újságíró előtt kijelentette, hogy az olaszok és jugoszlávok között folytatott tárgyalások előreláthatólag 6 hét alatt befejeződnek. Kilátás van arra, hogy az Adria-kérdést is sikerül békésen megoldani.

Svájci népszavazás

Genf, május 18. (N. St. tel. jel.) A népszövetségbe való belépés feletti népszavazás befejeződött. A kantonok 25 százalék többséggel a népszövetségbe való belépés mellett döntöttek.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

Szombaton, ha szabad e kifejezést használunk, propaganda estéje volt a Csokonai-színháznak. Nemzeti érzelmeink feltámasztása, megtisztítása, megnemesítése volt a célja a színrehozott két darabnak: a *Szigetvári vértanúknak* és *Pekár Gyula Magyarjá-nak*. Emelte az est díszét, hogy a Nemzeti Színház legelső művészei is szerepeltek: Jászai Mari, Paulai Erzsébet, Nagy Ida és Pethes Imre. Azzal szemben, amit e nagyszerű színművészek produkáltak, könnyű és nehéz a krilikus helyzete, mert ha valahol, akkor itt találó a kijelentés: „Hódolat illeli meg, nem bírál.” A mai napok hangulata is kezükre járt különben színészetünk ezen előkelőségeinek s ha nem csalódnunk, éppen az volt hatásuknak egyik nagy oka, hogy cizellált művészetük aranykeretébe mesterileg illesztették bele a mai magyar komorságot, a mindenre való, halálos magyar eiszántságot. — Nekünk, debrecenieknek a nagy művészek városa mellett egy másik kedves várakozásunk is volt: a Baxoss Sarolta fellépte. Hire járt, hogy a lady Machbeth szerepével kezd meg pályáját, de ez a tragoedia a színház készületlensége miatt elmaradt s így a jeles színővendék a Szigetvári vértanúk Annájában lépett először a deszkára. A Baxoss Sarolta egyéni szempontjából csak sajnálni tudjuk ezt a változást, mert hiszen az angol Anna szerepe szini hatás tekintetében ugy

viszonylik a magyar Annához, mint az ég a földhöz, de még így is el kell ismernünk, hogy Bakoss Saroltának tehetségénél és tanultságánál fogva szép kilátásai lehetnek a színpadon. Az, amiben igazság van, mindig hat. A fiatal művésznőben pedig igaz az érzelem, igaz a szenvedély, — ez az ő egyéniségének legjellemzőbb vonása, kibontakozó művészetének a nyitja, — s ha ehhez az istenadta adományhoz még a színjátszás fogásait, a deszkákon való otthonosságot is megtanulja, mint ünnepeit névvel fogunk vele nemsokára találkozni.

Vasárnap este az Aranyembert adták szintén a Nemzeti művészeivel együtt. A színház nem telt, hanem zsúfoló volt; a nagystíli előadás megfelelt a közönség érdeklődésének és várakozásainak.

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

* **Sláger bemutató a Vígyszínházban.** Nagyszabású bemutatója lesz csütörtökön a Vígyszínháznak. A „Szeretem vására” amerikai történet mely az utóbbi idők legszenzációsabb újdonsága csütörtökön kerül bemutatásra. A Vígyszínházban ezzel kezdődnek meg a rendszeres előadások. Laviniát csütörtökön és pénteken T. Simkó Gizi, szombat és vasárnapon Kovács Lulu játszik. Jegyelővét a Vígyszínház pénztáránál.

* **Iglói diákok.** Farkas Imre bájos, énekes vigjátéka pünkösdi hétfőjén kerül színre a Vígyszínházban, elsőrendű szereposztással.

* **Bihari Ákos bucsuestéje.** Május 25-én kedden tartja meg Bihari Ákos a debreceni közönség kedvence bucsuestélyét a Csokonai színházban. A szeretett művész gazdag és változatos műsort állított össze csupa értékes és művészi számokból, melyeket egytől-egyig ő maga ad elő. Az est iránt elképzelhetően nagy az érdeklődés. Jegyek a mai naptól kezdve a Csokonai színház pénztáránál előre válthatók.

* **Miss Amerikan IV.** Negyedik rész: Veritas! Csütörtökön mutatja be az Urania. Jegyelővétel délelőtt 10—12 ig, pénztárnyitás délután 4 órakor.

* **Harc a milliőkért,** dráma 5 felvonásban, francia művészek kitűnő játékával nagy sikert aratott a tegnapi bemutató az Apollóban.

* **A töviskoszoru,** dráma 4 felvonásban. Carola Toelle kitűnő alakítást nyújt. Ma utoljára mutatja be az Urania.

* **Robert Warwick,** Newyork legkedveltebb filmszínésze játsza főszerepet a „Dilettans gonosztevő” című amerikai detektív-történetben, ezenkívül a „Z-sugarak” című 3 felvonásos farsangi tréfa kerül ma utoljára az Arany Bika mozi műsorára.

SPORT

A DKASE vezetőségének nagy áldozatok árán sikerült a pünkösdi ünnepekre a Budapesti Vívó és Atlétikai Club csapatát lekötöni, amely vasárnap a DKASE-val hétfőn a Vasutas Sport Clubbal fog mérkőzni. Mindkét mérkőzés az ütegetéri sporttelepen tartatik meg.

A DKASE ütegetéri sporttelepén ma délután 6 órakor a KITE jó képességű csapata a DKASE kombinált csapatával nyilvános mérkőzést tart. Belépő díj 2 korona.

A DKASE football szakosztályának vezetősége felkéri tagjait, hogy f. hó 19-én, szerda este fél 9 órakor a Központi kávéház külön termében megtartandó szakosztály ülésén feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Intéző.

Kisvárdai Sport Egyesület — Debreceni Nyomdász Sport Club 7:0. Vasárnap Kisvárdára járduit le a nyomdászok csapata, ahol a jól játszó kisvárdai csapat fényes győzelmet aratott felettük.

Meghívó. Szerdán délután 5 órakor a DEAC football traininget tart. Kéri a játékosok pontos megjelenését.

Football-mérkőzés. A középiskolai verseny ma, szerdán délután fél 4 órakor kezdődik a DTE pályán, a főreal és ref. tanítóképző-intézet tanulójának football-mérkőzésével. Ülőhely 2, állóhely 1 korona.

APOLLO		URANIA	
Szerda	Csütörtök	Szerda	Csütörtök
május 19—20.	május 19—20.	május 19—20.	május 19—20.
Harc a milliőkért		A tövis koszoru	
Dráma 5 felvonásban		Dráma 4 felvonás.	
Főszereplő: Yvette Andreyor.		Főszereplő Carola Toelle	
Előadások 5, 7 és 9-kor.		Előadások 5, 7 és 9-kor.	

ARANY BIKA MOZI

Szerda, május 19.

A dilettans gonosztevő

Büntügy 3 felv. Robert Warwick főszereplésével.

a Z-sugarak

Farsangi komédia 3 felvonás. Főszereplő Gigetia.

Előadások 7 és 9 órakor.

Fejős teheneket legalább napi 12 liter tejjel feles tartásra vállalkoznak
Dezső L. Maróthy-u. 19.

Új Táncziskola.

VASS MIKLÓS fővárosi okl. tánc-tanító és WEISZ LACI Debreczen az Arany Bika kistermében, modern alapokra fektetett táncziskolájukat e hó

22-én, szombaton este 8 órakor

ösmerkedési estély (össztáncz) keretében megnyitják. A tanítások e hó 25-én kezdődnek. Beiratkozások naponta d. e. 10-től este 7-ig a Bika kistermében. — Tanítva lesznek a mai modern tánczkülönlegességek és aktuális magyar tánczok. Egyetemi hallgatók és tisztelteknek külön kurzus, külön gazdasz, kereskedő és iparos kurzus. — Haladók részére továbbképző tanfolyam a fenti beosztással. Különórák a nap bármely szakában. A nagyközönség szíves pártfogását kérve maradtunk hazafias tisztelettel

VASS MIKLÓS és WEISZ LACI

Családi ház Egymalom utcával szemben Rákóczi-utcán 4 szobás lakás melléképületekkel és hozzávalókkal eladó DEZSŐ LÁSZLÓ irodája Maróthy-utca 19. szám.

Most érkezett áruk:

Szilva lekvár
Borkő
Keményítő
Gyufa
Hamuzsir
Vaspor
Naftalin
Hegyi kréta
Klór-mész
Kékitő
Ruhafesték
Timsó
Porfesték minden színben
Firnész valódi
Budai föld
Gipsz
Gyanta
Enyv

Legolcsóbban kapható

Rontsek Gézánál, Kossuth-utca.

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és eszményesen készülnek uri szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek raktára.

PISKOLTY PÉTER

Kiadja: MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP- KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hétköznapokon tíz szög 5 korona, minden további szó 50 fillér. — Vasárnap tíz szög 6 K, minden további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve duplán számítatik.

Debreceni

Gazdák Bankja részvénytársaság Kossuth-utca 17. kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Makulatur papír

kisebbs-nagyobb mennyiségben kapható lapunk kiadóhivatalában.

Egy

jó karban levő sport vadászokci és egy fekete fedeles hintó azonnal sürgősen eladó. (Értekezni lehet Riesz kocsijáros, Hatvan-utcán

Jókai-utca

38. számú családi ház eladó. Gazdálkodónak alkalmas. Azonnal beköltözhető lakással — Értekezni ugyanott.

Haszonbérbe

vagy felébe azonnal kiadó a vagongyár mellett 6 hold föld. Értekezni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Bélyeggyűjtemény és véső-intézet

PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.

Blattner József

Csapó-utca 1. sz.
Üvegezési és képerreztési vállalkozás tükrök és ablakok nagy választékban.

Hamisfogakat

törtöttet is veszek Tamás József kir. hg.-u. 19.

Katonai

illetmény könyvekhez és utazáshoz fényképek készítésénél Gábor utódnál Csapó-u. 19.

Szappanfőzéshez

való 128 fokos marószóda 70 kor Rézgálic 53 kor. Rizskeményítő 140 kor. Ezenkívül mézédés füge, kecskeméti jam, Dianna s sborszesz, Sídol, Apolit Junó és Meteor kékviz. Hegyikréta, Cinkweisz érkezett Vetessy fűszerüzletbe Bethlen-u. 36.

Erdélyi

menekült szakképzett gépész gazdaságban vagy cséplési szezonra gépészek ajánkozik. Erdélyi menekültek kirendeltsége, Simonffy-u. 1—c. l. em.

Egy

jó karban levő fedeles hintó megvételre kerestetik. (Értekezni lehet Szt. Anna-u. 19. sz.)

Lapelárusítók

(rikkancsok) fővárosi lapok elárusításához magas jutalék mellett felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

Koros Sándor

férfi-szabó üzletében Piaze-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

MŰRÁS, Bádógos-utca.

Sertéseket és bárányokat

feles tartásra, jó legelő és kitűnő ellátásra vállalkoznak Dezső László Maróthy György-utca 19. sz.

Znaimi ugorka
Szilvalekvár
Ecet
Szóda szappanfőzéshez
Jégszóda
Buzakeményítő
Kékitővíz
Enyv
Gyanta
Firnész valódi
Litophan fehér festék
Budai föld
Mohai Agnes
Balatonfüredi
Igmándi és
Ferenc József vizek
a legelőnyösebben
Félegyházy Jánosnál kapható.

Eladó ház

Hatvan-utca elején 7 és 5 szobás nagy udvar, kert, istálló kocsiszinnel eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19.

GÖZMALOM

felállításához 25 PH gőzgép teljesen üzemképes azonnali átvételre eladó. Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.